CZU: 343.281 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.39**

ASPECTE COMPARATIVE ALE CONDAMNĂRII CU SUSPENDARE PARȚIALĂ ȘI CONDAMNARE CU SUSPENDARE CONDIȚIONATĂ A EXECUTĂRII PEDEPSEI

MOCANU Olivia,
Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul,
studentă anul IV, Facultatea de Drept și Administrație Publică, Specializarea Drept
Coordonator: Calendari Dmitri, doctor în drept, lector universitar

SUMMARY

To optimize the fight against crime, criminal law provides for a number of alternatives to imprisonment, such as probation and partial suspension of the execution of the sentence. Probation allows the execution of the sentence to be deferred for a probationary period, provided that the convicted person behaves appropriately. If they comply with the obligations imposed by the court, they are rehabilitated and no longer serve their sentence. Otherwise, the sentence is enforced. Partial suspension combines a period of imprisonment with probation, offering the chance of rehabilitation without serving the full sentence in prison. Both measures are designed to reduce the negative effects of imprisonment, such as family disintegration and contact with recidivists. They also offer the state financial savings and the opportunity to re-educate offenders outside prison. However, these measures cannot be applied to particularly serious and exceptionally serious crimes.

***Keywords*:** conviction; conditional suspension; partial suspension.

Introducere. În vederea optimizării luptei contra infracționalității, în legislația penală sunt prevăzute o serie de pedepse pentru care situaţia în care ordinea statală a fost încălcată. Reducerea fenomenului infracţional nu poate fi realizată doar prin aplicarea pedepselor penale. Ele trebuie să fie îmbinate şi cu alte măsuri juridico-penale ce reprezintă încrederea pe care statul o acordă persoanei, care, deşi a încălcat legea penală, poate fi corectată fără a suporta efectele „nocive” ale executării pedepselor.

Printre aceste măsuri, ce constituie alternative la privaţiunea de libertate, pot fi considerate *suspendarea condiţionată a executării pedepsei și suspendarea parțială a executării pedepsei [1].*

Discuții și rezultate. Suspendarea condiţionată a executării pedepsei este o măsură alternativă privaţiunii de libertate pe care o poate lua instanţa de judecată prin intermediul hotărârii de condamnare a inculpatului. Ea constă în suspendarea pe o anumită perioadă, numită termen de încercare, a executării pedepsei aplicate, cu

obligaţia pentru condamnat de a avea un comportament adecvat în societate în toată această perioadă. Dacă expiră termenul de încercare şi condamnatul a avut o comportare bună, el se reabilitează şi se reintegrează în societate; dimpotrivă, dacă comite o altă faptă penală, suspendarea executării se revocă şi condamnatul va executa atât pedeapsa suspendată, cât şi pedeapsa pentru noua faptă penală [2, p. 43].

Această instituţie juridică a fost instituită întru realizarea scopului pedepsei fără ca codamnatul să fie izolat de societate, acesta fiind supus unui termen de încercare, fără executarea efectivă a acesteia, evitânduse dezavantajele pe care le atrage după sine privaţiunea de libertate: desprinderea condamnatului de familie şi de modul de viaţă obişnuit, contactul cu infractorii recidivişti periculoşi care îl pot antrena în continuare în noi activităţi criminale. De asemenea, un al aspect important îl reprezintă economiile pe care statul, societatea le face în varianta executării pedepsei în penitenciar [3, p. 2].

La rândul său, condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei constituie o măsură bazată pe principiul că reeducarea și corectarea condamnatului pot fi realizate prin îmbinarea măsurilor privative de libertate cu cele neprivative, sub condiția respectării stricte a obligațiilor impuse de instanța de judecată.

Astfel, condamnarea cu suspendare parțială și condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei sunt două instituții juridice importante în dreptul penal, care oferă instanțelor de judecată posibilitatea de a individualiza pedeapsa și de a oferi condamnatului o șansă la reabilitare. Deși ambele instituții au ca scop principal evitarea detențiunii, ele prezintă diferențe semnificative atât în ceea ce privește modul de aplicare, cât și în ceea ce privește efectele juridice. Cea mai evidentă diferență este faptul că în cazul suspendării parțiale o parte din pedeapsă este executată efectiv, în timp ce în cazul suspendării condiționate întreaga pedeapsă este amânată.

Conform alin. (1), art. 90 din Codul Penal al Republicii Moldova „Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracţiunile săvîrşite cu intenţie şi de cel mult 7 ani pentru infracţiunile săvîrşite din imprudenţă, instanţa de judecată, ţinând cont de circumstanţele cauzei şi de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este raţional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numaidecât în hotărîre motivele condamnării cu suspendare

condiţionată a executării pedepsei şi perioada de probaţiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanţa de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probaţiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârşi o nouă infracţiune şi, prin respectarea condiţiilor probaţiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăţi încrederea ce i s-a acordat.”[4]

Potrivit alin. (1), art. 90^1 CP RM „În cazul în care instanţa de judecată, ţinând cont de circumstanţele cauzei şi de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este raţional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parţială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare şi perioada de probaţiune sau, după caz, termenul de probă, precum şi motivele condamnării cu suspendarea parţială a executării pedepsei. Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă.” [4].

Analizând dispozițiile ambelor articole din Codul penal RM, se poate evidenția o altă diferență esențială dintre **condamnarea cu suspendarea condiționată** și **condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei**.

Condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei poate fi aplicată strict în limitele prevăzute de lege, și anume, atunci când instanța stabilește o pedeapsă sub formă de închisoare de maximum 5 ani în cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție, și pe un termen de maximum 7 ani închisoare pentru infracțiunile săvârșite din imprudență. În schimb, suspendarea parțială a executării pedepsei nu este limitată de o durată maximă a pedepsei și poate fi aplicată pentru infracțiunile din primele trei categorii prevăzute de lege: ușoare, mai puțin grave și grave (adică ce prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de la 3 luni și până la un termen maxim de 12 ani), indiferent de cuantumul pedepsei stabilit de instanță.

Totuți, ceea ce este comun pentru ambele măsuri constă în faptul că acestea nu pot fi aplicate în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și pentru anumite infracțiuni specific prevăzute de lege, cum sunt cele reglementate de art. 166^1 alin. (2) și (3) CP RM (*tortura, tratamentul inuman sau degradant*), art. 171 alin. (2) CP RM (violul), art. 172 alin. (2) CP RM (*acțiuni cu caracter sexual neconsimțite*), art. 174 alin. (1^1) CP RM *(actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani)*, art. 175 alin. (2) CP RM (*acțiuni cu caracter sexual*

săvârşite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani), art. 201[1] alin. (3) CP RM (*violenţa în familie*), art. 206 alin. (1) (*traficul de copii*), art. 264 alin. (4) și (6) CP RM (*încălcarea regulilor de securitate a circulaţiei sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport*).

Odată ce instanța apreciază că scopul poate fi atins şi fără executarea pedepsei, instanța de judecată îl obligă pe condamnat să îndeplinească una sau mai multe obligații. Aceasta implică faptul că constrângerea care se realizează întotdeauna prin executarea propriu-zisă a pedepsei este înlocuită cu o constrângere indirectă, care se exercită tocmai ca urmare a acordării suspendării condiţionate, cu posibilitatea oferirii anumitor obligații conform art. 90 alin. (5) CP RM, și anume:

a) să se prezinte la organul de probațiune la datele fixate de acesta;
b) să anunțe în scris, în prealabil, despre schimbarea domiciliului sau orice deplasare care depășește 5 zile;
c) să nu frecventeze anumite locuri, stabilite de instanță, fiind supus monitorizării electronice, dar nu mai mult de 12 luni;
d) să urmeze un tratament în caz de alcoolism, narcomanie, toxicomanie, virus HIV sau de boală venerică;
e) să repare daunele cauzate victimei și/sau familiei victimei în cuantumul și în termenele stabilite de instanță;
f) să finalizeze învățământul obligatoriu, să urmeze un curs de instruire sau de calificare profesională;
g) să participe la programe probaționale;
h) să presteze muncă neremunerată în folosul comunității, dar numai cu acordul acestuia [4].

Legiuitorul prevede în acest context că la liberarea persoanei pentru executarea părţii de pedeapsă suspendată condiţionat pot fi aplicate obligaţiile prevăzute la art. 90 alin. (6) CP RM, adică cele evidențiate supra [5, p. 27].

Prin urmare, instanța de judecată are obligația de a impune, concomitent cu aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei, una sau mai multe obligații suplimentare, conform dispozițiilor legale. În schimb, la momentul liberării persoanei pentru executarea părții de pedeapsă suspendată condiționat, impunerea acestor obligații nu este obligatorie, ci se poate dispune în funcție de necesitățile concrete ale cazului, la aprecierea instanței, în vederea asigurării respectării scopului preventiv și

reeducativ al pedepsei. Astfel, condamnare cu suspendare condiționată și cea parțială, ca mijloc de individualizare a pedepsei, conferă instanței de judecată posibilitatea ca, pe lângă stabilirea cuantumului pedepsei, să se pronunțe şi asupra modului de executare [6, p. 69].

Concluzii. Alegerea între cele două instituții depinde de o evaluare complexă a circumstanțelor concrete ale fiecărui caz, inclusiv gravitatea infracțiunii, personalitatea condamnatului, perspectivele de reeducare și interesul social. Ambele instituții au ca scop principal reintegrarea socială a condamnatului, dar diferă în ceea ce privește gradul de sancționare și condițiile impuse. Cea mai evidentă diferență este faptul că în cazul suspendării parțiale o parte din pedeapsă este executată efectiv, în timp ce în cazul suspendării condiționate întreaga pedeapsă este amânată. Alte diferențe pot fi evidențiate în baza condițiilor privind acordarea suspendării condiționate și parțiale a executării pedepsei prevăzute de art. 90 și art. 90^1 CP RM, căci suspendarea condiționată a executării pedepsei poate fi aplicată dacă este stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pentru infracțiunile săvârşite cu intenție pe un termen de cel mult 5 ani și pentru infracțiunile săvârşite din imprudență pe un termen de cel mult 7 ani, iar suspendarea parțială poate fi aplicată indiferent de pedeapsa aplicată, pentru infracțiunile ușoare, mai puțin grave și grave.

Cu toate acestea, se reduc cheltuielile statului legate de detenția persoanelor condamnate în instituțiile penitenciare. Atât condamnarea cu suspendarea condiționată, cât și cea parțială a executării pedepsei reprezintă instrumente moderne de individualizare a pedepselor, care oferă o alternativă la detenție, permițând persoanelor condamnate să își ispășească pedeapsa în afara mediului penitenciar. Scopul acestei tranziții este de a stimula autoeducarea și responsabilizarea persoanelor condamnate, oferindu-le șansa de a se reintegra în comunitate într-un mod constructiv.

BIBLIOGRAFIE:

1. GORBAN, N. Natura juridică a condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei. [Accesat: 28.09.204] Disponibil: https://juridicemoldova.md/15453/natura-juridica-a-condamnarii-cu-suspendare-conditionata-a-executarii-pedepsei.html

2. BUCUR, C. Evoluţia istorică a instituţiei condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei ca instituţie a dreptului penal al României şi al

Republicii Moldova. În: Revista Naţională de Drept. Chișinău, 2011, nr. 3, p. 43-51.

3. GLADCHI, G., BUCUR, C. Natura juridică a condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei. În: Revista Naţională De Drept. Chișinău, 2011, nr. 2 (125), p. 2-9.

4. Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. Republicat în: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74 din 14.04.2009.

5. BOLOCAN-HOLBAN, A., VIDAICU, M. Rolul și importanța perioadei de probațiune în contextul condamnării cu suspendarea condiționată sau cu suspendarea parțială a executării pedepsei – aspecte internaționale și naționale. În: Conferința „Infracţiunea – Răspunderea penală – Pedeapsa. Drept şi Criminologie", 2021, p. 24-31.

6. Ghid cu privire la aplicarea pedepsei. Chișinău, 2014. [Accesat: 28.09.204] Disponibil: https://crjm.org/wp-content/uploads/2015/01/Ghid-cu-privire-la-aplicarea-pedepsei.pdf